

Mścięcińskie dęby / Messenthiner Eichen

Na skraju historycznego Mścięcina, przy zbiegu trzech ulic: Asfaltowej, Cisowej i Klonowej rośnie kilka okazałych dębów. Są to relikty znacznie większej dąbrowy, z której Mścięcino słynęło przez wieki, co jakiś czas będąc zmuszane przez miasto Szczecin do oddawania dębowego drewna na cele budowlane.

W kronikach zachowała się wzmianka o skardze, jaką mieszkańcy Mścięcina wnieśli w roku 1721 do króla Fryderyka I w związku z wymuszeniem na nich przez władze szwedzkie oddania 29 dębów na potrzeby budowy Łasztowni. Król, który właśnie wykupił Pomorze Szczecińskie z rąk szwedzkich - szkodę wynagrodził.

Mścięcińskie dęby to dęby szypułkowe, najpopularniejsze na terenie Polski. Długowieczne drzewo (dożywa 700 i więcej lat) jest bardzo cenione z uwagi na walory budowlane i stolarskie drewna, ma również zastosowanie w bednarstwie i szkutnictwie.

Kora znajduje zastosowanie medyczne, dawniej była też podstawowym preparatem stosowanym w garbarstwie. Dębowe orzechy, powszechnie zwane żołądziami, są ważnym źródłem pokarmu dla wielu zwierząt leśnych - ssaków (dzik, żołądnica, koszatka) i ptaków (sójka, głuszec, grubodziób). W średniowieczu w dębowych, specjalnie w tym celu sadzonych lasach, prowadzono wypas świń. Szacowano, że na utuczenie 1 wieprza potrzeba ok. 25 dorosłych dębów.

Osobne znaczenie mają walory krajobrazowe dębów. Dąb szypułkowy to drzewo majestatyczne, rozrośnięte - ma charakter pomnikowy, osiąga wysokość 20 - 40 metrów i znacząco uszlachetnia okoliczny pejzaż. Młode dęby dość szybko osiągają znaczną wysokość. Po 120 - 200 latach wzrost się zatrzymuje, w późniejszym okresie przyrastają już tylko grubość pnia, który może osiągnąć znaczne rozmiary. Najbardziej znane dęby rosnące w Polsce mają obwód od 6 do 10 metrów.

Monumentalna forma dorosłych dębów od wieków wywierała wielkie wrażenie na obcujących z nimi ludziach. W wielu kulturach pogańskich szczególnie piękne okazy już w czasach starożytnych były otaczane religijną czcią, a w starych dąbrowach lokowano miejsca kultu. Dalekim echem tego nastawienia było kojarzenie dębowych symboli (liście, żołądzie) z kultem siły, szlachetności, sławy i męstwa. Od czasów średniowiecza dębowe motywy pojawiają się na tarczach herbowych, monetach i odznaczeniach wojskowych.

W dawnej Polsce znane były dwie odmiany herbu Dąb, z liśćmi, żołądziami i sylwetką drzewa w polu tarczy. Współcześnie stylizowany motyw liści dębowych (dąb amerykański) znajduje się na awersie polskiej monety jednogroszowej.

Cztery dęby mścięcińskie rosną niemal przy samym zbiegu wspomnianych na wstępie ulic. Nieco dalej na wschód, przy skrzyżowaniu ul. Cisowej z Dębową, rośnie wyniosły dąb - samotnik, posadzony na nie istniejącym dziś cmentarzu, również nie istniejącego kościoła.

Na zdjęciach: mścięcińskie dęby
Auf den Aufnahmen: Messenthiner Eichen

Gmina / Gemeinde Police 2013

Am Rande der historischen Ortschaft Messenthin, wo sich drei Straßen kreuzen: Asphaltowa, Cisowa und Klonowa, wachsen einige prächtige Eichen. Es sind Überreste eines größeren Eichenbestandes mit dem sich Messenthin über Jahrhunderte rühmte, der jedoch mit der Zeit abgebaut wurde, da die Stadt Stettin das Eichenholz für Bauzwecke einholte. In den Chroniken ist eine Beschwerde vermerkt, die von den Bewohnern im Jahre 1721 an den König Friedrich I. gerichtet wurde, als schwedische Herrscher 29 Eichen für den Bau einer Lastadie erzwangen. Der König hat die Schadensvergütung übernommen, da er gerade das Stettiner Pommern den Schweden abgekauft hat.

Die Messenthiner Eichen gehören in Polen zu einer der bekanntesten Art - der Stieleiche. Der langlebige Baum (Lebensdauer bis 700 Jahre und mehr) wird dank seiner guten Eigenschaften als Bau- und Schreinerware hoch geschätzt, findet auch seinen Einsatz im Böttcherhandwerk und Bootsbau. Heute wird die Rinde im medizinischen Bereich und früher als grundlegendes Präparat im Gerberhandwerk, genutzt. Die Früchte dieses Buchengewächses, üblicherweise Eicheln genannt, sind wichtige Nahrung zahlreicher Waldtiere - Säuger (Wildschwein, Gartenschläfer, Baumschläfer) und Vögel (Eichelhäher, Auerhahn, Kernbeißer). Im Mittelalter wurden dieser Art Wälder speziell als Weideplatz für Schweine angelegt. Es wurde geschätzt, dass man für die Mastung eines Ebers ca. 25 ausgewachsene Eichen benötigt. Eine andere Bedeutung haben die landschaftlichen Vorzüge der Eiche. Die Stieleiche ist ein majestätischer, breitgekrönter Baum mit Denkmalcharakter und einer Höhe von 20-40 m und bereichert somit bedeutsam das Landschaftsbild. Junge Bäume gewinnen in kürzester Zeit an Höhe. Nach 120-200 Jahren ist der Wachstumsprozess abgeschlossen, nur der Stammumfang nimmt zu und kann beträchtlich werden. Die in Polen bekanntesten Eichen haben einen Umfang von 6 bis 10 Metern.

Die gewaltige Form der ausgewachsenen Eichen hinterließ über Jahrhunderte bleibende Eindrücke bei den Menschen. Schon im Mittelalter wurden in zahlreichen heidnischen Bräuchen, Eichen zum Gegenstand religiöser Verehrung, in Eichenwäldern wurden Kultstätten errichtet. Diese Wertschätzung hatte einen langen Widerhall, denn Eichensymbole (Blätter, Eicheln) wurden mit dem Kult der Stärke, Güte, dem Ruhm und der Tapferkeit gleichgesetzt. Seit mittelalterlichen Zeiten findet man Eichenmotive auf Wappenschildern, Münzen und militärischen Auszeichnungen wieder. Im alten Polen waren zwei Eichenwappen mit Blättern, Eicheln und dem Umriss eines Baumes in der Wappenmitte bekannt. Gegenwärtig befindet sich ein stilistisch angepasstes Motiv des Eichenblattes (Amerikanische Spitze) auf der Kopfseite des polnischen Groschens.

Dort, wo sich die am Anfang genannten Straßen kreuzen, wachsen vier Messenthiner Eichen. Etwas weiter östlich, wo sich die Cisowa-Str. und Dębowa-Str. begegnen, wächst eine hochragende Eiche - die Stieleiche, gepflanzt auf dem nicht mehr vorhandenen Friedhof bei einer auch nicht mehr existierenden Kirche.